

Vabariigi Presidendi Kantselei
2006. aasta majandusaasta
aruande õigsus ja tehingute
seaduslikkus

Sisukord

Riigikontrolli hinnang 2006. a majandusaasta aruande õigsuse ja majandustehingute seaduslikkuse kohta	3
Majandusaasta aruande õigsus	3
Tehingute seaduslikkus	3
Eelmise aasta auditi soovitus rakendamise kohta	3
Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus	5
Ülevaade Vabariigi Presidendi Kantseleist	7
Auditi iseloomustus	7
Auditi eesmärk	7
Hinnangu andmise kriteeriumid	7
Riigikontrolli varasemad auditid Vabariigi Presidendi Kantseleis	9

Riigikontrolli hinnang 2006. a majandusaasta aruande õigsuse ja majandustehingute seaduslikkuse kohta

Majandusaasta aruande õigsus

Majandusaasta aruanne on olulises osas õige

1. Vabariigi Presidendi Kantselei majandusaasta aruanne, mis näitab kantselei 2006. aasta kassakuludeks 55 932 655 krooni ja tulemiks enne arveldusi riigieelarvega –80 315 370 krooni ning bilansimahuks 31.12.2006. a seisuga 68 209 599 krooni, kajastab olulises osas õigesti asutuse finantsseisundit 31.12.2006. a seisuga ning lõppenud aruandeperioodi kassakulusid ja majandustulemust.

Tehingute seaduslikkus

Kapitalirent – rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.

Tehingud on enamasti seaduslikud

2. Majandustehingud olid valimisse langenud tehingute osas sooritatud kooskõlas riigieelarve seadusega ning 2006. aasta riigieelarve ja lisaeelarve seadusega, välja arvatud need tehingud, millega on sõlmitud **kapitalirendi** tingimustele vastavad lepingud ja seega rikutud riigieelarve seadust, mis keelab riigiasutustel võtta laenu, kasutada kapitalirenti ning võtta muid selliseid kohustusi.

3. Samas ei ole kantselei kõigil puhkudel **järginud riigihangete seadust** (täpsemalt vt p 4–6).

Eelmise aasta auditi soovitusel rakendamise

4. Eelmise aasta auditi aruandes „Riigikontrolli arvamus Vabariigi Presidendi Kantselei 2005. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta” tegi Riigikontroll ettepaneku riigihangete korraldamise kohta. Selgus, et Vabariigi Presidendi Kantselei ei ole ka 2006. aastal oma tegevuses Riigikontrolli soovitusel lähtunud.

5. Sarnaselt 2004 ja 2005. aastaga ostis Vabariigi Presidendi Kantselei ka 2006. aastal reisiteenuseid ja sideteenuseid riigihanget korraldamata järgmistelt hankijatelt:

- reisiteenuseid ASilt Estravel ja ASilt Hermann Reisid kokku 1,25 miljoni krooni eest ning
- sideteenuseid ASilt EMT 0,6 miljoni krooni eest.

6. Riigikontroll on endiselt seisukohal, et Vabariigi Presidendi Kantselei oleks pidanud, arvestades **riigihangete seaduse §-i 2 lõikes 7** sätestatud nõudmisi, korraldama nimetatud teenuste ostmisel riigihanke-menetlused.

Riigihange korraldatakse, kui eeldatav hankelepingu maksumus ilma käibemaksuta on

1) asjade ostmise või teenuste tellimise korral 300 000 krooni ja üle selle;

2) ehitustööde tellimise korral 2 miljonit krooni ja üle selle.

Vabariigi Presidendi Kantslei direktori vastus:

Kantslei on seisukohal, et olukorra võimalik sobiv lahendus oleks mitme lepingulise koostööpartneri olemasolu, kelle käest iga visiidi puhul eraldi küsitud hinnapakumiste hulgast osutuks valituks soodsaimate tingimustega pakkumine. Vastavate raamlepingute sõlmimiseks hankemenetluse läbiviimist kaalume.

/allkirjastatud digitaalselt/

Juhani Lemmik
I auditiosakonna peakontrolör

Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus

Vabariigi Presidendi Kantselei direktor saatis 24.05.2007. a oma vastuse Riigikontrolli auditi aruande eelnõule.

Vabariigi Presidendi Kantselei direktori üldine kommentaar auditiaruande kohta

Koostöö Teie töötajatega oli konstruktiivne ja meeldiv ning täname asjatundlikult läbiviidud auditi eest.

Aruandes käsitletud teema	Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus
Kapitalirenditingimustele vastavad lepingud	<p>2006. aasta lõpu seisuga kehtis kantseleil neli kapitalirendilepingut, mis on sõlmitud varasematel aastatel ja mille ennetähtaegne lõpetamine oleks ebamõistlikult kulukas (nt suured leppetrahvid lepingus või ei ole partner lepingu lõpetamisest huvitatud). Kahe sellise lepingu lõppemise tähtajad saabuvad 2007. aastal ning kaks lepingut lõpevad 2008. aastal.</p>
Riigihanke seaduse järgimine	<p>Riigihangete korraldamiseks ettevalmistatud asutusesisest riigihankemenetluste läbiviimise korda teiega konsulteerituna eelmisel aastal ei kinnitatud, vaid käesolevaks ajaks on ette valmistatud ja kinnitamisel vastav kord kooskõlas juba uue, 1. mail 2007. aastal jõustunud riigihangete seadusega</p> <p>Riigikontrolli poolt osundatud mobiilside- ja reisiteenuste riigihankemenetluse ostmise kohta 2006. aastal selgitame järgmist.</p> <p>1. Vabariigi Presidendi Kantselei mobiilsidekulud 2006. aastal olid 519 243 krooni (ilma käibemaksuta), teenust ostetakse AS-lt EMT. Kuna nimetatud summa ning ka varasemate aastate vastavad kulud ületavad riigihangete seaduses sätestatud riigihanke avatud pakkumismenetluse korraldamiseks eeldatavat hankelepingu maksumust (piirmäära), on kantselei mitmel korral alustanud avatud riigihanke korraldamiseks vajalike eeltoimingute läbiviimist (tehniliste tingimuste koostamine, teenusepakkujate turu-uuringud jms), seda enam, et ka Riigikontroll on sellele vajadusele tähelepanu juhtinud. Kantselei on võtnud kasutusele AS EMT poolt pakutavaid erinevaid, järjest lisanduvaid tehnilisi lahendusi lähtuvalt oma ülesannete spetsiifikast, mis igapäevases töös Vabariigi Presidendi teenindamisel on ennast igati õigustanud ja vajalikuks osutunud. Lisaks kõneteenustele (GSM) kasutame ka andmesideteenuseid (GPRS, EDGE, 3G), mille kasutamise vajadus on üha kasvav ning mille leviala ja töökindlus ei ole teistel pakujatel AS EMT omaga võrreldav (kui teenust üldse pakutakse). Riigihanke tehnilise kirjelduse koostamisel lähtuksime kindlasti hetkel ostetava teenuse kogu kompleksusest, sest soovime sama kvaliteediga teenust tarbida jätkuvalt. Mõne asjakohase näitena võib nimetada nt maksimaalselt suurt ja töökindlat leviala Eestis nii kõne- kui andmesideteenuste osas, võimalikult suurt <i>roaming</i>-partnerite arvu välisriikides, levikatkestuste puudumist või võimalikult lühikest kestust, alternatiivsete tehniliste lahenduste kasutamise võimalust, nagu nt GSM-telemaatika (M2M - mobiilsideteenuse kaudu erinevate seadmete juhtimise süsteem), samuti mitmeid ostjale igapäevatoos vajalikke ning kulusid optimeerivaid lisateenuseid (nt täisfunktsionaalne internetipõhine iseteenindusbüroo, mis võimaldab enamuse mobiilsideteenuste tasuta rakendamist). Põhjaliike analüüside tulemusel on seetõttu korduvalt jõutud tõdemuseni, et faktilistel asjaoludel ei ole mobiilsideteenuse ostmiseks otstarbekas riigihanke avatud pakkumismenetlust läbi viia, kuna see ei oleks tulemuslik riigihangete seaduse mõtte täitmisel konkurentsi edendamiseks ja isikute võrdseks kohtlemiseks turul, sest kantselei vajadustele vastava kvaliteediga mobiilsideteenust on käesoleva ajani võimeline Eestis pakkuma vaid AS EMT. Samuti odavnevad kõneteenuste hinnad kantselei jaoks nn lojaalse kliendi programmi raames sagedusega vähemalt kord aastas, sõltuvalt kasutatavusest, olles standardsetest ärikliendi hindadest oluliselt odavamad, mistõttu ei ole argumendiks ka hinna võimalik odavnemine hankemenetluse tulemusena.</p> <p>Seoses riigihangete seaduse jõustumisega ja võttes arvesse uusi hankemenetluse korraldamiseks kehtestatud maksumuse piirmäärasid, kaalub kantselei veelkordselt võimalust ja vajadust vastava riigihanke pakkumismenetluse läbiviimiseks.</p>

Aruandes käsitletud teema	Vabariigi Presidendi Kantselei direktori vastus
	<p>2. Reisisiteenuseid on Vabariigi Presidendi Kantselei ostnud väljakujunenud koostöö käigus seni põhiliselt kahelt teenusepakkujalt: Estravel AS-lt (2006. aastal summas 1 062 593 krooni) ja Kaleva Travel AS-lt (2006. aastal summas 255 566 krooni). Avatud pakkumismenetlusega riigihanke korraldamine Vabariigi Presidendi Kantseleis on problemaatiline, seda eelkõige põhjusel, et ostetava teenuse maht on aastate lõikes suhteliselt erinev ja raskesti prognoositav. Riigihangete seaduses ja riigihangete seaduses¹ sätestatud korra kohaselt sõlmitakse raamlepingud reguleerimaks eelkõige teatava aja jooksul soetatava teenuse/kauba hindu ja koguseid. Vabariigi Presidendi visiite sellisel viisil ette prognoosida ei ole võimalik - eelarvestamise käigus ei ole teada järgneva kalendriaasta visiitide koguarv, sihtpunktid, delegatsiooniliikmete arv ega visiitide kestused, mistõttu on komplitseeritud tehniliste tingimuste korrektne koostamine, tagamaks suhteliselt pika ajaperioodi jooksul igakordselt muutuvatele vajadustele vastava kvaliteetse teenuse saamist. Visiidi üksikasjade selgumise järel ei ole seaduses sätestatud tähtaegu arvestades hankemenetluse läbiviimine aga enam võimalik ega enamasti ka vajalik, sest ühe visiidi maksumus jääb tavaliselt alla seaduses sätestatud piirmäära.</p> <p>Kantselei on seisukohal, et olukorra võimalik sobiv lahendus oleks mitme lepingulise koostööpartneri olemasolu, kelle käest iga visiidi puhul eraldi küsitud hinnapakkumiste hulgast osutuks valituks soodsaimate tingimustega pakkumine. Vastavate raamlepingute sõlmimiseks hankemenetluse läbiviimist kaalume.</p>

Ülevaade Vabariigi Presidendi Kantseleist

Kantselei põhiülesandeks on Vabariigi Presidendi abistamine põhiseaduses ja teistes seadustes sätestatud ülesannete täitmisel, protokolliliste toimingute sooritamisel, avalikkusega suhtlemisel, samuti Vabariigi Presidendi valitsemisel oleva riigivara valitsemisel ning Vabariigi Presidendi ja tema perekonnaliikmete isikliku teenindamise korraldamine Vabariigi Presidendi juhtnõuade kohaselt.

Kantseleid juhib direktor, kelle on ametisse nimetanud Vabariigi President. Kuni 09.10.2006 täitis direktori ülesandeid Tarmo Mänd. Seoses uue presidendi ametisse asumisega on alates 10.10.2006. a direktori ametikohal Rainer Saks. Kantselei teenistuses oli 31.12.2006. a seisuga kokku 61 teenistujat.

Kantselei valitseva mõju alla kuuluvad Sihtasutus Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu ja Ühiskondliku Leppe Sihtasutus. 2006. a toetas riik sihtasutusi kokku 4,8 miljoni krooniga.

Aruannete koostamise ning neis sisalduva info õigsuse eest vastutasid auditeeritud perioodil Vabariigi Presidendi Kantselei direktorid Tarmo Mänd (01.01.2006–09.10.2006) ning Rainer Saks (10.10.2006–31.12.2006). Oma allkirjaga on kinnitanud 2006. aasta majandusaasta aruande õigsust Vabariigi Presidendi Kantselei direktor Rainer Saks. Vabariigi Presidendi Kantselei raamatupidamist korraldas raamatupidamisosakonna juhataja Mai Piirmets.

Vabariigi Presidendi Kantselei eelarve täitmise aruanne näitab 2006. aasta kassakuludeks 55,9 miljonit krooni, mis on võrreldes 2005. aastaga kasvanud 13%. Kantselei bilansimaht on 31.12.2006. a seisuga 68 miljonit krooni, mis võrreldes 2005. a suurenes 6% peamiselt riigivara renoveerimise arvel. Bilansis moodustab varadest 99% põhivara ning kohustustest 70% pikaajalised pensionieraldised.

Auditi iseloomustus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang põhiseaduslike institutsioonide majandusaasta aruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta. Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid.

Auditi eesmärk

Auditi eesmärgiks on anda hinnang Vabariigi Presidendi Kantselei 2006. aasta majandusaasta aruande õigsuse ning tehingute seaduslikkuse kohta.

Hinnangu andmise kriteeriumid

Hinnangu andmisel tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumidele:

- varad ja kohustused eksisteerivad 31.12.2006. a seisuga;
- varad ja kohustused kuuluvad 31.12.2006. a seisuga Vabariigi Presidendi Kantseleile;
- tehingud või sündmused toimusid 2006. aastal;
- kõik varad, kohustused, tehingud ja sündmused on kajastatud ning näitajad avalikustatud;
- varad ja kohustused on kajastatud õiges bilansilises väärtuses;
- tehingud või sündmused on kajastatud õiges summas ja tulud või kulud on kantud õigesse perioodi;
- näitajad on avalikustatud, klassifitseeritud ja kirjeldatud kooskõlas raamatupidamise hea tavaga;
- tegevusaruandes toodud numbriline info, mis tuleneb raamatupidamise aastaaruandest, on kajastatud õigetes summades;
- tehingud või sündmused on olulises osas kooskõlas olulisemate asjakohaste regulatsioonidega.

Tähelepanekud, mis ei mõjuta hinnangu andmist, esitatakse asutuse juhtkonnale märgukirjaga.

Auditi ulatus ja käsitusviis

Kantslei 2006. a majandusaasta aruande õigsusele hinnangu andmise käigus hindas Riigikontroll raamatupidamise aastaaruande vastavust raamatupidamise heale tavale, raamatupidamise seadusele ning rahandusministri vastavasisulistele määrustele.

Hinnangu andmisel tehingute seaduslikkusele kinnitab Riigikontroll, et kontrollitud tehingud on sooritatud, lähtudes riigieelarve seadusest ning 2006. aasta riigieelarve ja lisaelarve seadusest. Lisaks hinnati, kas valimisse langenud majandustehingud on kooskõlas Vabariigi Presidendi ametihüve seaduse, riigihangete seaduse ja riigivaraseadusega.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI (Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon) auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrollisid audiitorid väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi.

Audititeavet kogudes intervjueriti Vabariigi Presidendi Kantslei raamatupidamise osakonna, haldusteenistuse ja teiste struktuuriüksuste teenistujaid.

Riigikontroll leiab, et audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks asutuse raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta.

Auditi lõpetamise aeg

Audit lõpetati 2007. aasta märtsi lõpuks.

Auditi meeskond

Auditi meeskonda kuulusid auditijuht Krista Uuna ja vanemaudiitor Karin Rajapu.

Kontaktandmed

Auditi kohta saab lisainfot Riigikontrolli kommunikatsiooniteenistusest tel +372 640 0704 või +372 640 0777, e-post riigikontroll@riigikontroll.ee.

Auditiaruande elektrooniline koopia (pdf) on saadaval koduleheküljel www.riigikontroll.ee.

Auditiaruande kokkuvõte on saadaval ka inglise keeles.

Auditi indeks Riigikontrolli asjaajamissüsteemis on OSI-2-1.4/07/25-2.

Riigikontrolli postiaadress on

Narva mnt 11a
15013 TALLINN
Tel +372 640 0700
Faks +372 661 6012
riigikontroll@riigikontroll.ee

Riigikontrolli varasemad auditid Vabariigi Presidendi Kantseleis

31.05.2006 – Riigikontrolli arvamus Vabariigi Presidendi Kantselei 2005. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta

07.06.2005 – Riigikontrolli arvamus Vabariigi Presidendi Kantselei 2004. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta

Kõik aruanded on kättesaadavad Riigikontrolli koduleheküljelt www.riigikontroll.ee.